

Fremsat den {FREMSAT} af undervisningsministeren (Bertel Haarder)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven), lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hxx) og højere teknisk eksamen (htx) og lov om uddannelsen til højere forberedelseseksamen (hf-loven)

(Lempelser for begyndersprog og naturvidenskabelige fag, færre timer i almen studieforbere-
redelse, skarpere profil i studieområderne, færre prøver og lempelser for valgfag i hf m.v.)

UDKAST 07.09.2009

§ 1

I lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 791 af 24. juli 2008, foretages følgende ændringer:

1. I § 10, stk. 2, ændres »et naturvidenskabeligt fag« til: »et eller to naturvidenskabelige fag«.

2. Overskriften til § 10 a affattes således:

»Uddannelsestid til almen studieforbereelse«.

3. I § 10 a ændres »10 pct.« til: »200 timer«.

4. § 12, stk. 1, nr. 3, affattes således:

»3) 2. fremmedsprog på A-niveau, hvis det er et begyndersprog, eller 2. fremmedsprog på mindst B-niveau, hvis det er et fortsættersprog, eller hvis eleven har matematik på A-niveau i kombination med fysik og kemi, hvor det ene af disse fag er på A-niveau og det andet på mindst B-niveau.«

5. § 12, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Mindst et af fagene biologi, fysik, kemi eller naturgeografi skal afsluttes på mindst B-niveau. Dette gælder dog ikke elever, der har fire fremmedsprog. Elever, der har tre fremmedsprog, kan vælge matematik på B-niveau i stedet for mindst et af de i 1. pkt. nævnte fag på B-niveau.«

6. I § 26, stk. 1, ændres »mindst 10 prøver og et studieretningsprojekt« til: »mindst ni prøver, herunder et studieretningsprojekt«.

§ 2

I lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), jf. lov-
bekendtgørelse nr. 871 af 27. august 2008, som ændret ved § 3 i lov nr. 289 af 15. april 2009, fore-
tages følgende ændringer:

1. § 8, stk. 2 og 3, affattes således:

»Stk. 2. Grundforløbet på hhx består af dansk, engelsk, matematik og 2. fremmedsprog samt, hvis skolen beslutter dette, undervisning i yderligere et eller flere fag. Grundforløbet består endvidere af en timeramme (studieområdet) for erhvervsøkonomiske, samfundsøkonomiske og kulturelt orienterede faglige temaer både hver for sig og på tværs. Der indgår sproglige og kommunikative indholdselementer i grundforløbet.

Stk. 3. Grundforløbet på htx består af dansk, engelsk og matematik samt, hvis skolen beslutter dette, undervisning i yderligere et eller flere fag. Grundforløbet består endvidere af en timeramme (studieområdet) for teknologiske, samfundsvidenskabelige og naturvidenskabelige faglige temaer både hver for sig og på tværs. Der indgår sproglige og kommunikative indholdselementer i grundforløbet.«

2. § 8, stk. 4, ophæves.

3. Efter § 8 indsættes:

»Fysisk aktivitet og undervisning i it

§ § 8 a. I hhx og htx indgår i det samlede forløb frem til henholdsvis højere handelseksamen og højere teknisk eksamen aktiviteter, hvor elever får mulighed for fysisk udfoldelse og indsigt i betydningen heraf samt indsigt i andre forhold af betydning for den personlige sundhed.

Stk. 2. I hhx indgår i det samlede forløb frem til højere handelseksamen undervisning i it.«

4. I § 24, stk. 1, ændres »mindst 10 prøver og et studieretningsprojekt« til: »mindst ni prøver, herunder et studieretningsprojekt«.

§ 3

I lov om uddannelsen til højere forberedelseksamen (hf-loven), jf. lovbekendtgørelse nr. 445 af 8. maj 2007, som ændret ved § 36 i lov nr. 311 af 30. april 2008 og § 21 i lov nr. 475 af 17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

1. I § 9, stk. 4, udgår »og et eksamensprojekt«.

2. § 9, stk. 5, affattes således:

»Stk. 5. Kursisten skal vælge valgfag svarende til

- 1) mindst to fag på B-niveau,
- 2) et fag på B- og to fag på C-niveau,
- 3) et fag på B-niveau og et fag på C-niveau, hvis kursisten vælger et sprogfag på mindst B-niveau eller fysik på mindst B-niveau, eller
- 4) et fag på A-niveau, bortset fra engelsk og historie, og et fag på C-niveau.«

3. I § 11, stk. 1, 1. pkt., udgår »eller som alternativ til et tværfagligt projekt knyttet til fagene i kultur- og samfundsfaggruppen eller den naturvidenskabelige faggruppe, jf. § 9, stk. 1, nr. 6 og 7«.

4. § 22, stk. 1, nr. 3, affattes således:

»3) Prøve i 2-4 valgfag, der som minimum skal omfatte

- a) to fag på B-niveau,
- b) et fag på B- og to fag på C-niveau,
- c) et fag på B-niveau og et fag på C-niveau, hvis kursisten har et sprogfag på mindst B-niveau eller fysik på mindst B-niveau, eller
- d) et fag på A-niveau, bortset fra engelsk og historie, og et fag på C-niveau.«

5. § 22, stk. 1, nr. 5, ophæves.

6. § 23, stk. 1, nr. 3, affattes således:

»3) Prøve i 2-5 valgfag, der som minimum skal omfatte:

- a) to fag på B-niveau og et fag på C-niveau,
- b) to fag på B-niveau, hvis kursisten har et sprogfag på mindst B-niveau eller fysik på mindst B-niveau, eller
- c) et fag på A-niveau, bortset fra engelsk og historie, og to fag på C-niveau.«

7. § 23, stk. 1, nr. 5, affattes således:

»5) Et skriftligt eksamensprojekt, jf. § 11, stk. 1, 1. pkt. Hvis kursisten aflægger en samlet prøve i kultur- og samfundsfaggruppen eller i den naturvidenskabelige faggruppe, jf. nr. 2, gælder kravet om et skriftligt eksamensprojekt dog ikke.«

§ 4

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. august 2010, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Loven har virkning for elever og kursister, der påbegynder en af uddannelserne til studentereksamen (stx), højere handelseksamen (hhx), højere teknisk eksamen (htx) eller det toårige hf den 1. august 2010 eller senere.

Stk. 3. Loven har virkning for kursister, der den 1. august 2010 eller senere følger en af de i stk. 2 nævnte uddannelser tilrettelagt som enkeltfag eller hf-uddannelsen tilrettelagt som enkeltfagsundervisning for voksne. Hf-enkeltfagskursisterne kan tidligst i sommeren 2012 vælge at sammensætte en samlet hf-eksamen som enkeltfagseksamen uden et skriftligt eksamensprojekt, jf. § 3, nr. 7.

§ 5

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Lovforslaget indeholder en række justeringer af den gymnasiereform, der trådte i kraft den 1. august 2005, og som reformerede de fire gymnasiale uddannelser til henholdsvis studentereksamen (stx), højere handelseksamen (hhx), højere teknisk eksamen (htx) og højere forberedelseksamen (hf).

Forslagene er en udmøntning af en aftale, som regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti) indgik med Dansk Folkeparti, Socialdemokraterne, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti den 2. april 2009 om justering af gymnasiereformen. Aftalen baserer sig på forslag fra den gruppe, som undervisningsministeren har nedsat til at følge implementeringen af reformen, den såkaldte Følgegruppe, jf. gruppens 7. rapport af 29. oktober 2008 og 8. rapport af 12. januar 2009, og på drøftelser i det såkaldte Monsterudvalg, som er en dialoggruppe med deltagelse af Gymnasieskolernes Rektorforening og Gymnasieskolernes Lærerforening, jf. udvalgets 3. rapport ”Anbefalinger til justeringer af prøve- og eksamenssystemet i stx og hf” (2008), samt på drøftelser med repræsentanter for ledelser og lærere i hhx og htx. Endvidere er forslagene baseret på blandt andet følgende evalueringer foretaget af Danmarks Evalueringsinstitut (EVA): ”Gymnasiereformen på hhx, htx og stx. Evaluering af reformen efter det første gennemløb på de treårige uddannelser” (2009), ”Fremmedsprog på hhx og stx. Evaluering af fagområder 2008” (2009), ”Almen studieforberedelse på stx og studieområdet på hhx og htx – det første gennemløb 2005-2008” (2009) og af Syddansk Universitet: ”Evaluering af hf efter reformen” (2008) og ”Den fortsatte implementering af hf-reformen. Evaluering af reformimplementeringen i 2-årigt hf, hf-fagpakke og hf-enkeltfag” (2009).

Lovforslagets hovedpunkter er på den baggrund følgende:

- Ophævelse af begrænsningen for antallet af naturvidenskabelige fag i grundforløbet i stx, jf. afsnit 2.1.
- Reduktion af timetallet i almen studieforberedelse i stx, jf. afsnit 2.2.
- Klarere profil i studieområderne i hhx og htx samt større fleksibilitet til skolerne, jf. afsnit 2.3.
- Mulighed for at nøjes med B-niveau i begynderprog som 2. fremmedsprog i stx for elever med matematik på A-niveau i kombination med fysik og kemi, hvoraf ét af disse fag er på A-niveau og det andet på mindst B-niveau, jf. afsnit 2.4.
- Lempelse for særligt sprogligt orienterede elever for så vidt angår kravet om, at mindst et naturvidenskabeligt fag skal vælges på mindst B-niveau i stx, jf. afsnit 2.5.
- Reduktion af prøvebegivenheder i de treårige uddannelser til stx, hhx og htx, jf. afsnit 2.6.
- Sammenlægning af kultur- og samfundsfaggruppen med eksamensprojektet på toårigt hf, jf. afsnit 2.7.
- Ændring af mindstekravene til sammensætning af valgfag på hf, jf. afsnit 2.8.

Det oprindelige forslag til *lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven)* blev fremsat den 9. oktober 2003 som lovforslag nr. L 33 og vedtaget som lov nr. 95 af 18. februar 2004. Loven er senere blandt andet ændret ved lovforslag nr. L 181 til lov om ændring af lov om uddannelsen til studentereksamen (gymnasieloven) (stx) og lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) (Ændring af grundforløbet i de treårige uddannelser), der blev fremsat den 29. marts 2006 og vedtaget som lov nr. 573 af 9. juni 2006. Loven er endvidere blevet ændret ved lov nr. 547 af 17. juni 2008, som bygger på lovforslag nr. L 84 til lov om ændring af lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven) (Forenkling af almen studieforberedelse samt styrkelse af fremmedsprog, matematik og naturvidenskab).

Det oprindelige forslag til *lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx)* blev fremsat den 9. oktober 2003 som lovforslag nr. L 33 og vedtaget som lov nr. 95 af 18. februar 2004. Loven er senere blandt andet ændret ved ovennævnte lov nr. 573 af 9. juni 2006.

Det oprindelige forslag til *lov om uddannelsen til højere forberedelseksamen (hf-loven)* blev fremsat den 9. oktober 2003 som lovforslag nr. L 35 og vedtaget som lov nr. 97 af 18. februar 2004. Loven er senere blandt andet ændret ved lovforslag nr. L 56 til lov om almen voksenuddannelse og om anerkendelse af real-

kompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse, i hf-uddannelsen og i uddannelsen til studentereksamen (avu-loven), der blev fremsat den 24. januar 2008 og vedtaget som lov nr. 311 af 30. april 2008, og lovforslag nr. L 143 om pædagogikum i de gymnasiale uddannelser, der blev fremsat den 28. marts 2008 og vedtaget som lov nr. 475 af 17. juni 2008.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Ophævelse af begrænsningen for antallet af naturvidenskabelige fag i grundforløbet i stx

2.1.1. Gældende ret

Efter de gældende bestemmelser herom i stx-loven og bekendtgørelse nr. 741 af 30. juni 2008 om uddannelsen til studentereksamen (stx-bekendtgørelsen) skal grundforløbet blandt andet indeholde ét naturvidenskabeligt fag, det vil sige ét af fagene biologi, fysik, kemi eller naturgeografi.

2.1.2. Den foreslåede ordning

Et af formålene med gymnasireformen er at styrke naturvidenskab, jf. de almindelige bemærkninger, pkt. 5.4, i forslag nr. L 33 til lov om uddannelsen til studentereksamen (stx). I forlængelse heraf vedtog Folketinget den 27. maj 2008 det ovennævnte lovforslag nr. L 84, hvorefter blandt andet de naturvidenskabelige fag blev styrket, idet det blev obligatorisk at have mindst et af fagene biologi, engelsk, fransk fortsættersprog, fysik, græsk, kemi, latin, matematik eller tysk fortsættersprog på A-niveau i stx-uddannelsen.

Der har dog fortsat vist sig behov for at styrke naturvidenskab i stx-uddannelsen. Ganske vist har der samlet for stx og htx kunnet konstateres en stigning for matematik og de naturvidenskabelige fag, idet der i såvel htx som stx har der været en stigning i det absolutte antal af elever, der vælger disse fag, men det er kun i htx og ikke i stx, at der også har været en stigning i det relative antal, jf. pkt. 3.1 i Følgegruppens 8. rapport.

Følgegruppen har derfor i pkt. 3.2.2 i sin 8. rapport anbefalet, at den eksisterende regel om, at der kun må forekomme ét naturvidenskabeligt fag i stx-uddannelsens grundforløb, ophæves, så skolerne frit kan placere et eller to naturvidenskabelige fag i grundforløbet. Derved får skolerne større valgfrihed med hensyn til tilrettelæggelsen af stx-uddannelsen, og de elever, der er særligt interesserede i naturvidenskab, får mulighed for mere end ét naturvidenskabeligt fag i grundforløbet, hvad der vil styrke deres grundlag for at vælge naturvidenskabelige fag på A-niveau i studieretningsforløbet.

Forligskredsen bag gymnasireformen har tilsluttet sig dette forslag.

Det foreslås derfor, at reglen om, at der kun må forekomme ét naturvidenskabeligt fag i grundforløbet ophæves, således at skolerne frit kan placere et eller to naturvidenskabelige fag i grundforløbet. Forslaget giver skolerne større valgfrihed med hensyn til tilrettelæggelsen af stx-uddannelsen, og de elever, der er særligt interesserede i naturvidenskab, får mulighed for at vælge mere end ét naturvidenskabeligt fag i grundforløbet, hvilket vil styrke deres grundlag for at vælge naturvidenskabelige fag på A-niveau i studieretningsforløbet.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1.

2.2. Reduktion af timetallet i almen studieforberedelse i stx

2.2.1. Gældende ret

Efter den gældende stx-lov er omfanget af almen studieforberedelse 10 procent af uddannelsesstiden i det samlede forløb op til studentereksamen, dog fraregnet uddannelsesstiden til almen sprogforståelse og naturvidenskabeligt grundforløb.

2.2.2. Den foreslåede ordning

En af de markante nyskabelser i gymnasireformen var almen studieforberedelse (en ramme for samarbejde mellem fag i stx inden for og på tværs af de tre hovedområder humaniora, naturvidenskab og samfundsvidenskab), som siden har været genstand for stor interesse og megen debat, herunder om hvor stor en del af

uddannelsestiden, der bør afsættes til almen studieforberedelse. Ved reformens ikrafttræden i 2005 skulle mindst 20 procent af uddannelsestiden i grundforløbet og mindst 10 procent af uddannelsestiden i studieretningsforløbet anvendes til almen studieforberedelse, hvilket pr. 1. august 2006 med lov nr. 573 af 9. juni 2006 blev ændret til, at 10 procent af uddannelsestiden i det samlede forløb op til studentereksamen skulle anvendes til almen studieforberedelse. Også efter denne reduktion har omfanget af uddannelsestiden til almen studieforberedelse givet anledning til drøftelse, og Følgegruppen har i pkt. 6 i sin 8. rapport af 12. januar 2009 i modsætning til EVA i ”Gymnasireformen på hhx, htx og stx” (2009), side 148, anbefalet, at omfanget reduceres til 200 timer, hvilket svarer til 8,5 procent af den samlede mindste uddannelsestid. Et af de kritikpunkter, der har været rejst af almen studieforberedelse, har været manglende balance mellem flerfaglighed og enkeltfaglighed. Med reduktionen af omfanget af almen studieforberedelse overføres cirka 40 timer til enkeltfaglighed.

Forligskredsen bag gymnasireformen har tilsluttet sig Følgegruppens forslag.

Det foreslås derfor, at uddannelsestiden i almen studieforberedelse reduceres til 200 timer, således at omfanget af almen studieforberedelse svarer til det typiske omfang af et enkeltfag på B-niveau. Ved denne reduktion overgår cirka 40 timer fra flerfaglig til enkeltfaglig undervisning, og der sker en tilsvarende forskydning fra flerfaglighed til enkeltfaglighed.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 2 og 3.

2.3. Klarere profil i studieområderne i hhx og htx samt større fleksibilitet til skolerne

2.3.1. Gældende ret

Efter den gældende lov om hhx og htx indgår aktiviteter, hvor eleverne får mulighed for fysisk udfoldelse og indsigt i betydningen heraf samt indsigt i andre forhold af betydning for den personlige sundhed, i studieområdets temaer i såvel hhx som htx. I hhx indgår endvidere undervisning i it.

2.3.2. Den foreslåede ordning

EVA's rapport om blandt andet studieområdet på hhx og htx fra 2009 viste (side 9), at der ikke er nogen tydelig fælles identitet i studieområdet i hhx, og at studieområdet bør nytænkes med henblik på at skabe bedre sammenhæng. Også i htx vil studieområdets profil kunne skærpes.

For at muliggøre bedre sammenhæng i og en skærpelse af studieområdets profil i hhx og en skærpelse af studieområdets profil i htx og samtidig bevare kravet om aktiviteter, hvor eleverne får muligheder for fysisk udfoldelse, herunder indsigt i andre forhold af betydning for den personlige sundhed, og for hhx' vedkommende også undervisning i it, foreslås det, at disse aspekter udgår af de faglige temaer, der indgår i studieområdet, og i stedet indgår som selvstændige dele i andre områder af uddannelserne.

I forbindelse med fremsættelsen af lovforslag nr. L 181, der blev vedtaget som lov nr. 573 af 9. juni 2006, blev det besluttet at ændre bekendtgørelserne om hhx og htx, således at det ikke længere skulle være et krav, at studieområdets del 1 skulle afsluttes samtidig med grundforløbet, men efter skolernes valg kunne udstrækkes over hele første år af uddannelserne. For at kompensere for den uddannelsestid, der i så tilfælde ville blive flyttet fra grundforløbet til det første halve år i studieretningsforløbet, blev loven om hhx og htx ændret, så skolerne fik mulighed for at placere flere fag i grundforløbet end de fag, der indtil da skulle indgå i dette forløb.

Med sigte på at gøre bestemmelsen i lovens § 8 mere fleksibel foreslås det, at bestemmelsen om skolernes frihed til at påbegynde undervisningen i flere fag end de, der skal indgå i grundforløbet, teknisk ændres, så muligheden er uafhængig af, hvordan skolerne inddeler og placerer studieområdet.

Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 1-3.

2.4. Mulighed for at nøjes med B-niveau i begyndersprog som 2. fremmedsprog i stx for elever med matematik på A-niveau i kombination med fysik og kemi, hvoraf ét af disse fag er på A-niveau og det andet på mindst B-niveau

2.4.1. Gældende ret

Et begyndersprog, som en elev har som 2. fremmedsprog, skal i henhold til stx-loven og stx-bekendtgørelsen altid være på A-niveau.

2.4.2. Den foreslåede ordning

I forbindelse med gymnasiereformen blev det fastsat, at alle elever i stx skal have mindst to fremmedsprog, hvoraf det første fremmedsprog er engelsk på A- eller B-niveau, og 2. fremmedsprog er et fortsættersprog på mindst B-niveau eller et begyndersprog på A-niveau. Formålet med at kræve, at 2. fremmedsprog som begyndersprog skal være på A-niveau er at sikre, at det bliver et reelt fungerende sprog for eleverne, og samlet er målet, at alle elever opnår to funktionelle fremmedsprog.

Der er fra flere sider rejst forslag om, at bestemte elevgrupper i stx fritages for kravet om, at begyndersprog som 2. fremmedsprog skal være på A-niveau, og at de i stedet kan nøjes med B-niveau.

Gymnasieskolernes Rektorforening har over for Undervisningsministeriet foreslået, at lempelsen skulle gælde alle elever. EVA har i sin rapport *Fremmedsprog på stx og hhx*, EVA, 2009 (side 5), stillet spørgsmålstegn ved, om de tidsmæssige ressourcer, der anvendes på obligatorisk begyndersprog på A-niveau, måske kunne anvendes bedre. En generel lempelse til B-niveau i begyndersprog som 2. fremmedsprog ville imidlertid svække den sproglige dybde, og elever med et begyndersprog som 2. fremmedsprog på B-niveau opfylder ikke adgangskravene til videregående uddannelse inden for humaniora.

Følgegruppen har i pkt. 3.2.1 i sin 8. rapport for at styrke faget fysik foreslået, at elever med fysik på B-niveau skal kunne nøjes med B-niveau i begyndersprog, der er 2. fremmedsprog.

Forligskredsen bag gymnasiereformen har anset forslaget om, at lempelsen kun skulle gælde elever med fysik på B-niveau, som for snævert, ikke mindst i forhold til andre naturvidenskabelige fag end fysik på B-niveau. Forligskredsen finder således, at det skal være muligt at nøjes med B-niveau i begyndersprog som 2. fremmedsprog for elever, der har matematik på A-niveau i kombination med fysik og kemi, hvor ét af disse sidste to fag er på A-niveau og det andet på mindst B-niveau. Disse elever vil med denne sammensætning af fag og niveauer opfylde kravet i stx-uddannelsen om, at alle elever skal have mindst fire fag på A-niveau, også uden at have deres 2. fremmedsprog på A-niveau. Desuden vil der typisk være tale om stærkt matematisk-naturvidenskabeligt orienterede elever, der ikke senere vil få behov for at opfylde det gængse adgangskrav til de lange, videregående uddannelser inden for humaniora om, at begyndersprog skal være på A-niveau. Forslaget vil således styrke naturvidenskaben uden at betyde en svækkelse af niveauet i de sproglige fag.

Det foreslås derfor, at udgangspunktet fortsat skal være, at begyndersprog som 2. fremmedsprog skal være på A-niveau, men at der kun skal stilles krav om, at et begyndersprog som 2. fremmedsprog skal være på B-niveau, hvis en elev har matematik på A-niveau i kombination med fysik og kemi, hvor ét af disse sidste to fag er på A-niveau og det andet på mindst B-niveau.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 4.

2.5. Lempelse for særligt sprogligt orienterede elever for så vidt angår kravet om, at mindst et naturvidenskabeligt fag skal vælges på mindst B-niveau i stx

2.5.1. Gældende ret

Kravet om, at mindst et af fagene biologi, fysik, kemi eller naturgeografi skal afsluttes på mindst B-niveau, omfatter efter den gældende stx-lov ikke elever, der har fire fremmedsprog i form af engelsk på B-niveau, et fortsættersprog på B-niveau og to begyndersprog på A-niveau; engelsk på B-niveau og tre begyndersprog, hvoraf det ene er græsk, på A-niveau; eller engelsk på B- eller A-niveau, et fortsættersprog på B- eller A-

niveau, et begyndersprog, dog ikke latin, på A-niveau og latin på mindst C-niveau og herudover et valgfag på mindst C-niveau.

2.5.2. Den foreslåede ordning

Et af formålene med gymnasireformen af 2005 var at styrke naturvidenskab, jf. de almindelige bemærkninger, pkt. 5.4, i lovforslag nr. L 33. En ikke tilsigtet konsekvens af styrkelsen af naturvidenskab var, at andelen af stx-elever med tre fremmedsprog faldt fra cirka 41 procent til cirka seks procent, jf. en analyse fra UNI*C – Statistik og Analyse – af 8. juni 2007, hvorfor Folketinget for at styrke sprogfagene med ovennævnte lov nr. 547 af 17. juni 2008 vedtog, at det skulle være obligatorisk at have et sprogligt fag på A-niveau for elever, der ikke havde et matematisk-naturvidenskabeligt fag på dette niveau.

Følgegruppen har imidlertid fundet, jf. dens 8. rapport, pkt., 4.1, at der er behov for yderligere tiltag for at styrke fremmedsprogene, og gruppen har i rapportens pkt. 4.2.2 efter indstilling fra Gymnasieskolernes Rektorforening anbefalet, at elever med tre fremmedsprog får mulighed for at erstatte det naturvidenskabelige fag på B-niveau med matematik på B-niveau.

Forligskredsen har tilsluttet sig et forslag fra undervisningsministeren om, at det ellers obligatoriske krav i stx-uddannelsen om, at mindst et naturvidenskabeligt fag skal afsluttes på mindst B-niveau, ikke skal gælde elever med fire fremmedsprog, og heller ikke skal gælde elever med tre fremmedsprog, samt at de sidstnævnte elever i stedet for at løfte et naturvidenskabeligt fag til mindst B-niveau kan vælge matematik på mindst B-niveau med henblik på at tilskynde flere unge til at tage flere fremmedsprog. Forslaget indebærer, at de førstnævnte elever helt fritages for kravet, og at de sidstnævnte elever kan vælge mellem at løfte mindst et naturvidenskabeligt fag til mindst B-niveau og at løfte matematik til mindst B-niveau.

De foreslåede bestemmelser indeholder i modsætning til de gældende regler i stx-loven ikke krav om, hvilke sprog, niveauer og kombinationer af sprog og niveauer der kan medføre fritagelse fra kravet om afslutning af mindst et naturvidenskabeligt fag på mindst B-niveau, og de betyder derfor en betragtelig forenkling af de gældende meget komplicerede og administrativt besværlige regler herom.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 5.

2.6. Reduktion i prøvebegivenheder i de treårige uddannelser til stx, hhx og htx

2.6.1. Gældende ret

Antallet af prøvebegivenheder er i både stx-loven og loven om hhx og htx mindst elleve, hvori indgår et studieretningsprojekt.

2.6.2. Den foreslåede ordning

Monsterudvalget har i sin 3. rapport, jf. side 4, vurderet, at eksamensperioden, særligt sommereksamensperioden i maj og juni, i de gymnasiale uddannelser er for lang, og anbefalet en reduktion af eksamensperioden, således at de anvendte ressourcer omlægges til undervisning og styrket faglig vejledning.

Forligskredsen bag gymnasireformen er enig i anbefalingen om, at antallet af prøvebegivenheder i stx, hhx og htx nedsættes fra elleve til ni. Det forudsættes i aftalen, at reduktionen af antallet af prøvebegivenheder med to frigiver midler til øgede omkostninger til fx dublering af opgavesæt, og til tilretning af de centrale, administrative systemer. Øvrige frigivne midler som følge af reduktionen i antal prøvebegivenheder og nedkortning af eksamensperioden anvendes til øget undervisning og faglig vejledning (uddannelsestid), til skriftligt arbejde og til udvikling af elevernes læse- og skrivekompetencer (elevtid) - herunder til en historieopgave på hf, til en styrket evaluering med henblik på eksamenstræning og en mere præcis og fremadrettet tilbagemelding til eleverne om fagligt standpunkt samt til tilbud til særligt talentfulde elever.

Det foreslås på den baggrund, at antallet af prøvebegivenheder i stx, hhx og htx nedsættes fra mindst elleve til mindst ni. Reduktionen skal foretages på en sådan måde, at gymnasireformens intentioner om en bred vifte af prøveformer, jf. pkt. 4.4 i de almindelige bemærkninger til forslag nr. L 33 til lov om uddannelsen til studentereksamen og de specielle bemærkninger til samme forslags § 29, opretholdes.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 6, og § 2, nr. 4.

2.7. Sammenlægning af kultur- og samfundsfaggruppen med eksamensprojektet på toårigt hf

2.7.1. Gældende ret

Kursisterne på toårigt hf skal ifølge den gældende hf-lov have undervisning og aflægge prøve i en kultur- og samfundsfaggruppe bestående af historie på B-niveau, religion på C-niveau og samfundsfag på C-niveau samt et eksamensprojekt.

Prøven i kultur- og samfundsfaggruppen afholdes som en individuel mundtlig prøve med udgangspunkt i en synopsis med flerfaglige problemstillinger. Eksamensprojektet udarbejdes i to-tre fag, som kursisten selv vælger. Ved eksamensprojektets afslutning afleverer kursisten en synopsis, der er grundlag for en individuel mundtlig prøve i eksamensprojektet.

2.7.2. Den foreslåede ordning

Monsterudvalget har i sin 3. rapport, jf. side 4, anbefalet, at eksamensprojektet og prøven i kultur- og samfundsfaggruppen afholdes som én prøve med udgangspunkt i eksamensprojektet. Erfaringen viser, at størstedelen af kursisterne vælger at skrive eksamensprojekt inden for fagene religion, historie og samfundsfag. Anbefalingen vil indebære, at dette valg af fag i eksamensprojektet bliver et krav.

Forligskredsen bag gymnasireformen er enig i Monsterudvalgets anbefaling, således at prøven i kultur- og samfundsfaggruppen på hf kobles sammen med eksamensprojektet til én prøve. Antallet af prøver på toårigt hf reduceres dermed med en. Ændringen giver finansieringsmæssigt grundlag for indførelse af en historieopgave i 1. hf.

For hf-enkeltfagskursister bortfalder kravet om et skriftligt eksamensprojekt for de kursister, der har aflagt en samlet prøve i kultur- og samfundsfaggruppen eller i den naturvidenskabelige faggruppe. Dermed sker der også på hf-enkeltfag en reduktion af det samlede antal prøver, hvorved der også på hf-enkeltfag skabes finansieringsmæssigt grundlag for indførelsen af en historieopgave.

Rammerne for og indholdet af historieopgaven, der indgår som en del af historiefaget, vil blive fastsat i hf-bekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 745 af 1. juli 2008 om uddannelsen til 2-årigt hf) og hf-enkeltfagsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 746 af 1. juli 2008 om hf-uddannelsen tilrettelagt som enkeltfagsundervisning for voksne) i medfør af den gældende hf-lovs § 17.

Kultur- og samfundsfaggruppen foreslås på denne baggrund koblet sammen med eksamensprojektet. Dermed reduceres antallet af prøver på toårigt hf med en. Eksamensprojektet bibeholdes i sin nuværende form på hf-enkeltfag. Kursister, der har aflagt en samlet prøve i kultur- og samfundsfaggruppen eller den naturvidenskabelige faggruppe, kan dog sammenstykke en samlet hf-eksamen som enkeltfagseksamen uden et eksamensprojekt. I disse tilfælde reduceres antallet af prøver på hf-enkeltfag også med en.

Der henvises til lovforslagets § 3, nr. 1, 3, 5 og 7.

2.8. Ændring af mindstekravene til sammensætning af valgfag på hf

2.8.1. Gældende ret

De toårige hf-kursister skal ifølge den gældende hf-lov aflægge prøve i to-fire valgfag, der som minimum skal omfatte to fag på B-niveau, eller et fag på B- og to fag på C-niveau, eller et fag på A-niveau, bortset fra engelsk, og et fag på C-niveau. Hf-enkeltfagskursisterne skal aflægge prøve i tre-fem valgfag, der som minimum skal omfatte to fag på B-niveau og et fag på C-niveau, eller et fag på A-niveau, bortset fra engelsk, og to fag på C-niveau.

De toårige hf-kursisters valg af valgfag skal mindst omfatte 250 timer, jf. hf-bekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 745 af 1. juli 2008 om uddannelsen til 2-årigt hf). Der er afsat 75 timer til fag på C-niveau, 125 timer til løft fra C- til B-niveau og 125 timer til løft fra B- til A-niveau. Det samme timetal er afsat til hf-enkeltfagskursisters løft af fag fra et lavere til et højere niveau bortset fra i engelsk, jf. hf-

enkeltfagsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 746 af 1. juli 2008 om hf-uddannelsen tilrettelagt som enkeltfagsundervisning for voksne).

Hvis en hf-kursist vælger et sprog på B-niveau, kræver det 200 timer, da kursisten skal tage et C-niveau først, hvis det er fortsættersprog. Hvis kursisten tager et begyndersprog, skal vedkommende gå fra 0 til B-niveau (i alt 200 timer). Hvis en kursist derimod vælger at løfte et C- til B-niveau i enten et obligatorisk fag eller et fag fra en faggruppe, kræves der kun yderligere 125 timer.

2.8.2. Den foreslåede ordning

Følgegruppen har i afsnit 2.9. i sin 7. rapport anbefalet, at Undervisningsministeriet i samarbejde med Videnskabsministeriet finder en løsning på hf-kursisternes problemer med at blive optaget på humanistiske videregående uddannelser som følge af, at det ikke er muligt at få plads til to fremmedsprog på A-niveau i det toårige hf-forløb. Hf-enkeltfagskursister, der tager en samlet hf-enkeltfagseksamen, har de samme problemer som de toårige hf-kursister. Hf-kursisterne på både toårigt hf og hf som enkeltfag kan endvidere have tilsvarende problemer med at blive optaget på naturvidenskabelige videregående uddannelser, da det ikke er muligt at få plads til fysik på A-niveau.

Med lovforslaget foreslås det, at kravene til sammensætning af valgfag og prøveafleggelse i valgfagene på toårigt hf ændres, således at kursister, der tager et sprogfag eller fysik på mindst B-niveau, derudover skal tage et valgfag på C-niveau og aflægge prøve i begge fag, mens kursister, der tager et andet fag på B-niveau, derudover fortsat skal tage to valgfag på C-niveau og aflægge prøve i alle tre fag. For hf-enkeltfagskursister ændres kravene, således at kursister, der har valgt et sprogfag eller fysik på mindst B-niveau, mindst skal aflægge prøve i dette fag og et valgfag på B-niveau, mens kursister, der har valgt to andre valgfag på B-niveau end sprogfag eller fysik, derudover som i dag skal aflægge prøve i et fag på C-niveau. Dermed får kursisterne frigivet 75 timer, de kan benytte til at tage et sprogfag eller fysik på B-niveau. Forslaget løser ikke hf-kursisternes problemer med at få plads til to fremmedsprog på A-niveau, men gør det lettere for kursisterne at tage et sprogfag eller fysik på B-niveau og fremmer dermed deres optagelsesmuligheder.

Endvidere foreslås rettelse af en fejl i den gældende hf-lovs § 9, stk. 5, § 22, stk. 1, nr. 3, og § 23, stk. 1, nr. 3, der indeholder kravene til valg af valgfag og aflæggelse af prøver i valgfagene. Et af kravene til valg af valgfag og prøveafleggelse i den gældende hf-lovs § 9, stk. 5, og § 22, stk. 1, nr. 3, er, at kursister, der vælger et valgfag på A-niveau, bortset fra engelsk, også skal vælge et fag på C-niveau og aflægge prøve i fagene. Ifølge § 23, stk. 1, nr. 3, skal hf-enkeltfagskursister, der ønsker at tage en samlet hf-eksamen, aflægge prøve i tre-fem valgfag, der som minimum blandt andet kan omfatte et valgfag på A-niveau, bortset fra engelsk, og et fag på C-niveau. Engelsk er i begge tilfælde undtaget, da engelsk på B-niveau er obligatorisk for både toårige hf-kursister og hf-enkeltfagskursister, der vil tage en samlet hf-eksamen, og det dermed kun vil kræve 125 timer at løfte faget til et A-niveau. Historie på B-niveau er også et obligatorisk fag for disse hf-kursister, men faget er ved en fejl ikke blevet undtaget i den gældende hf-lov. Med forslaget rettes der op på fejlen.

Der henvises til lovforslagets § 3, nr. 2, 4 og 6.

3. Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner

Som nævnt i afsnit 2.6. er det en forudsætning for den politiske aftale om reduktion af antallet af prøvebegivenheder fra elleve til ni i stx, hhx og htx, at de midler, der ellers ville være brugt til de to prøvebegivenheder, anvendes til øgede omkostninger til fx dublering af opgavesæt, og tilretning af de centrale, administrative eksamenssystemer. Øvrige frigivne midler som følge af reduktionen i antal prøvebegivenheder og nedkortning af eksamensperioden anvendes til øget undervisning og faglig vejledning (uddannelsestid) til skriftligt arbejde og til udvikling af elevernes læse- og skrivekompetencer (elevtid) - herunder til en historieopgave på hf, til en styrket evaluering med henblik på eksamenstræning og en mere præcis og fremadrettet tilbagemelding til eleverne om fagligt standpunkt samt til tilbud til særligt talentfulde elever. Lovforslaget har på den baggrund ingen økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner.

4. Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

8. Forholdet til EU-retten

Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Høring

Lovforslaget har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Akademikernes Centralorganisation, Akkrediteringsrådet, Beskæftigelsesministeriet (Ligestillingsafdelingen), Center for Ligebehandling af Handicappede, Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Dansk Blindesamfund, Dansk Center for Undervisningsmiljø (DCUM), Dansk Erhverv, Danske Erhvervsskoler, Dansk Friskoleforening, Dansk Industri (DI), Dansk Magisterforening, Dansk Teknisk Lærerforbund, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning (DGS), Danske Regioner, Danske Studerendes Fællesråd, Danske Underviserorganisationers Samråd (DUS), Danske Universiteter, Danmarks Erhvervspædagogiske Læreruddannelse, Danmarks Erhvervsskoleforening, Danmarks Evalueringsinstitut (EVA), Danmarks Jurist- og Økonomforbund (DJØF), Danmarks Lærerforening, Danmarks Vejlederforening, De Samvirkende Invalideorganisationer (DSI), Det Centrale Handicapråd, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Efterskoleforeningen, Erhvervsakademirådet, Erhvervsskolernes Elevorganisation, Finansministeriet, Foreningen af studenterkursusrektorer, Frie Grundskolers Fællesråd (FGF), Frie Skolers Lærerforening, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Fællesrådet for Foreninger for Uddannelses- & Erhvervsvejledning (FUE), Færøernes Landsstyre, Undervisnings- og Kulturministeriet, Grønlands Landsstyre, Departementet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke, Grønlands Repræsentation i Danmark, Kultur og Uddannelse, Gymnasiernes Bestyrelsesforening (GBF), Gymnasieskolernes Inspektorforening, Gymnasieskolernes Lærerforening (GL), Gymnasieskolernes Pædagogikumforening, Gymnasieskolernes Rektorforening, Handelsskolernes Lærerforening (HL), HK, Indvandrenet – Landsorganisationen for indvandrere og flygtninge, Ingeniørforeningen i Danmark (IDA), KL, Københavns Kommune, Børne- og Ungdomsforvaltningen, Københavns Kommune, Økonomiforvaltningen, Landsforbundet af Voksen- og Ungdomsundervisere (LVU), Landsorganisationen af Handelsskoleelever, Landsorganisationen i Danmark (LO), Ledernes Hovedorganisation, Lærerstuderendes Landskreds (LL), Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, MVU-rådet, Private Gymnasier og Studenterkurser, Professionshøjskolernes Rektorkollegium – University Colleges Denmark, Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser (REU), Rådet for de Gymnasiale Uddannelser, Rådet for Etniske Minoriteter, Rådet for Evaluering af Kvalitetsudvikling af Folkeskolen (Skolerådet), Rådet for Internationalisering af Uddannelserne, Rådet om Kortuddannedes Fortsatte Uddannelse, Skole og Samfund, Skolestyrelsen, SUstyrelsen, TEAM Danmark, UNI*C, VUC Bestyrelsesforening og Lederforeningen for VUC.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser	Ingen	Ingen

ser for erhvervslivet		
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 (§ 10, stk. 2)

Hensigten med at ophæve den nuværende regel om, at der kun må forekomme ét naturvidenskabeligt fag i grundforløbet og erstatte den med en mulighed for, at skolerne efter eget valg kan placere et eller to naturvidenskabelige fag i grundforløbet, er at give de elever, der er særligt interesserede i naturvidenskab, mulighed for at vælge mere end ét naturvidenskabeligt fag i grundforløbet. Dette vil styrke elevernes grundlag for at vælge naturvidenskabelige fag på A-niveau i studieretningsforløbet. Endvidere vil forslaget give skolerne større valgfrihed i tilrettelæggelsen af stx-uddannelsen.

Ophævelsen af begrænsningen til ét naturvidenskabeligt fag i grundforløbet ændrer ikke på de gældende bestemmelser om, hvilke fag der ud over det eller de naturvidenskabelige fag er obligatoriske i grundforløbet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 2 og 3 (§ 10 a og overskriften til denne)

Omfanget af almen studieforbereelse (en ramme for samarbejde mellem fag inden for og på tværs af de tre hovedområder humaniora, naturvidenskab og samfundsvidenskab) er efter den gældende bestemmelse i stx-loven fastsat til 10 procent, hvilket svarer til cirka 240 timer af den samlede uddannelsestid i det treårige stx-forløb, dog fraregnet uddannelsestiden til almen sprogforståelse og naturvidenskabeligt grundforløb. Tanken bag forslaget om at reducere andelen til 200 timer, svarende til cirka 8,5 procent af den samlede uddannelsestid, således at differencen på cirka 40 timer overgår fra flerfaglig til enkeltfaglig undervisning, er at imødegå den kritik, der har været rejst om, at balancen mellem disse to typer undervisning har været til skade for fagligheden i de enkelte fag. Det vil som hidtil være skolens rektor, der beslutter, hvordan uddannelsestiden mellem de enkelte fag og almen studieforbereelse skal fordeles på de enkelte år i uddannelsen.

Som en konsekvens af reduktionen af almen studieforbereelse i stx-loven, vil vægten af karakteren for den afsluttende prøve i almen studieforbereelse, som er reguleret i stx-bekendtgørelsen, blive ændret fra 2 til 1,5.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 4 (§ 12, stk. 1, nr. 4)

Med forslaget sikres de stærkt matematisk-naturvidenskabeligt orienterede elever, som har matematik på A-niveau i kombination med fysik og kemi, hvor ét af disse sidste to fag er på A-niveau og det andet på mindst B-niveau, mulighed for at nøjes med 2. fremmedsprog på B-niveau, uanset om det er et fortsætter- eller et begynderprog. Forslaget giver disse elever, som typisk ikke vil få brug for at opfylde det gængse adgangskrav til de lange, videregående uddannelser inden for humaniora om, at begynderprog skal være på A-niveau, basis for efter grundforløbet at vælge flere naturvidenskabelige fag på A-niveau.

For alle andre elever i stx-uddannelsen er det uændret et krav, at begynderprog som 2. fremmedsprog skal være på A-niveau.

Herved tilstræbes det på én og samme tid at bibeholde den styrkelse af fremmedsprogene, der ligger i gymnasiereformens krav om, at begynderprog skal være på A-niveau, samtidig med, at de naturvidenskabelige fag styrkes.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.4. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 5 (§ 12, stk. 4)

Kredsen af elever, der ikke er underlagt det ellers obligatoriske krav i stx-uddannelsen om, at mindst et af de naturvidenskabelige fag biologi, fysik, kemi eller naturgeografi, skal afsluttes på mindst B-niveau, udvides og forenkles i forhold til de gældende regler herom, så kravet ikke skal gælde elever med fire fremmedsprog, og heller ikke skal gælde elever med tre fremmedsprog. Formålet med ændringen er at tilskynde flere unge til at tage flere fremmedsprog, og forslaget indebærer, at de førstnævnte elever helt fritages for kravet, og at de sidstnævnte elever kan vælge mellem at løfte mindst et naturvidenskabeligt fag til mindst B-niveau og at løfte matematik til mindst B-niveau.

Forslaget vedrører ikke sammensætningen af studieretninger og indebærer derfor ikke en mulighed for at fravælge et løft fra niveau C til niveau B i et naturvidenskabeligt fag, selv om en elev måtte vælge tre eller fire fremmedsprog uden for sin studieretning, hvis det naturvidenskabelige indgår i studieretningen på B-niveau.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.5. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 6 (§ 26, stk. 1)

Antallet af prøvebegivenheder i stx, hhx og htx foreslås nedsat fra mindst elleve til mindst ni for at forkorte eksamensperioden, som mange skoler har oplevet som alt for lang i forhold til den tid, der kan bruges til undervisning af eleverne. I udtrykket "mindst" ligger, at eleverne i visse tilfælde kan skulle aflægge flere end ni prøver. Det kan for eksempel være relevant for elever, der har flere fag end de obligatoriske fag på A-niveau, fordi der altid er prøve i fag på A-niveau, og fordi der normalt er såvel en mundtlig som en skriftlig prøve i fag på A-niveau, hvorved prøveantallet forøges ud over de normale ni prøver.

Hensigten med reduktionen af antallet af prøver er, at de anvendte ressourcer i stedet skal anvendes til undervisning og styrket faglig vejledning. Reduktionen skal sikre en fortsat balance mellem skriftlige og mundtlige prøveformer. Som udgangspunkt skal der således reduceres både i antallet af skriftlige og i antallet af mundtlige prøver med én. Reduktionen skal foretages på en sådan måde, at gymnasiereformens intentioner om en bred vifte af prøveformer opretholdes, det vil sige, at der ikke med nærværende forslag tilsigtes nogen indskrænkning i bredden af de prøveformer, der anvendes i de gymnasiale uddannelser.

Den ændrede formulering fra »... prøver og et studieretningsprojekt« til »... prøver, herunder et studieretningsprojekt« er alene en sproglig præcisering af, at studieretningsprojektet er en af de angivne prøver, sådan som dette projekt hele tiden har været, jf. forudsætningsvis de specielle bemærkninger til bestemmelsen i § 26, stk. 1, i forslag nr. L 33 til lov om uddannelsen til studentereksamen.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.6. i de almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til nr. 1-4 (§ 8, stk. 2-4, og § 8 a)

Den grundlæggende idé bag omformuleringen af bestemmelserne i § 8, stk. 2-4, i loven om hhx og htx er at muliggøre en bedre sammenhæng i og en skærpelse af studieområdet i hhx og en skærpelse af studieområdets profil i htx. Det sker ved at omformulere bestemmelserne på tre punkter:

For det første flyttes angivelsen af, at aspekterne mulighed for fysisk udfoldelse, herunder indsigt i andre forhold af betydning for den personlige sundhed, og for hhx' vedkommende også undervisning i it, fra at være en del af de faglige temaer, der skal indgå i studieområdet, jf. den gældende lovs § 8, stk. 2 og 3, til en ny selvstændig § 8 a i loven. Ved denne tekniske ændring muliggøres bedre sammenhæng og en skærpelse af

studieområdet i hhx og en skærpelse af studieområdets profil i htx, samtidig med at aspekterne bevares i uddannelserne, og det sikres, at aspekterne fortsat kan indgå i uddannelsernes grundforløb, men også kan bredes ud til studieretningsforløbet.

Endvidere ophæves den forudsætningsvise angivelse i den gældende lovs § 8, stk. 4, af, at studieområdet skal deles op i flere dele. Derved skabes der mulighed for inden for hver af uddannelserne til hhx og htx at udstede én fælles læreplan for studieområdet gennem hele forløbet, det vil sige både grundforløb og studieretningsforløb, og give studieområdet i hele uddannelsens forløb en fælles identitet og et fælles formål samt for qua tilrettelæggelsen af de enkelte forløb i studieområdet og bedømmelseskriterierne at tydeliggøre hensigten om progression i studieområdet og de faglige mål.

For at gøre bestemmelsen i lovens § 8 mere fleksibel foreslås det desuden, at bestemmelsen om skolernes frihed til at påbegynde undervisningen i flere fag end de, der skal indgå i grundforløbet, flyttes fra § 8, stk. 4, der ophæves, således, at det kommer til at fremgå, at muligheden er uafhængig af, hvordan skolerne inddeler og placerer studieområdet.

Herudover præciseres det i § 8 stk. 2, at den timeramme (studieområdet), som grundforløbet endvidere består af, omfatter erhvervsøkonomi, som er et overbegreb for flere økonomiske fag, og ikke kun virksomhedsøkonomi.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 5 (§ 24, stk. 1)

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 6 (stx-lovens § 26, stk. 1).

Til § 3

Til nr. 1 og 5 (§ 9, stk. 4 og § 22, stk. 1, nr. 5)

Med forslaget kobles eksamensprojektet sammen med kultur- og samfundsfaggruppen på toårigt hf, og der afholdes én samlet prøve med udgangspunkt i eksamensprojektet. Eksamensprojektet bliver en del af kultur- og samfundsfaggruppen og skrives i faggruppens fag: historie, religion og samfundsfag. Hensigten med forslaget er at følge den praksis, der har udviklet sig for at skrive eksamensprojekt i fagene historie, religion og samfundsfag og samtidig hermed reducere prøveantallet på det toårige hf med én.

Ændringerne i hf-lovens § 9, stk. 4, og § 22, stk. 1, nr. 5, er en konsekvens af, at der ikke længere skal undervises og aflægges selvstændig prøve i eksamensprojektet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.7. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 2 og 4 (§ 9, stk. 5 og § 22, stk. 1, nr. 3)

Mindstekravene til sammensætningen af valgfag foreslås ændret med henblik på at styrke hf'ernes muligheder for optagelse på de videregående uddannelser. Ændringen af hf-lovens § 9, stk. 5, betyder, at de toårige hf-kursister, der vælger et sprogfag på B-niveau eller fysik på B-niveau, derudover som minimum skal vælge et fag på C-niveau, mens kursister, der har valgt et andet valgfag på B-niveau end sprogfag eller fysik, derudover som i dag mindst skal vælge to fag på C-niveau. Som en konsekvens heraf ændres mindstekravene til prøveaflæggelse i hf-lovens § 22, stk. 1, nr. 3, tilsvarende, således at kursister, der har valgt et sprogfag på B-niveau eller fysik på B-niveau, mindst skal aflægge prøve i dette fag og et valgfag på C-niveau.

Et af kravene til valg af valgfag og aflæggelse af prøve i valgfagene i den gældende hf-lovs § 9, stk. 5, og § 22, stk. 1, nr. 3, er, at kursister, der vælger et valgfag på A-niveau, bortset fra engelsk, også skal vælge et fag på C-niveau og aflægge prøve i valgfagene. Engelsk er undtaget, da engelsk på B-niveau er obligatorisk, og det dermed kun vil kræve 125 timer at løfte faget til et A-niveau. Historie på B-niveau er også et obligatorisk fag for de toårige hf-kursister, men faget er ved en fejl ikke blevet undtaget i den gældende hf-lov. Med forslaget rettes der op på fejlen, således at det tydeliggøres, at dette fag også er undtaget på lige fod med engelsk.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.8. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 3 og 7 (§ 11, stk. 1 og § 23, stk. 1, nr. 5)

Eksamensprojektet bibeholdes på hf-enkeltfag i sin nuværende form. Den eksisterende læreplan for eksamensprojektet findes i bekendtgørelse nr. 745 af 1. juli 2008 om uddannelsen til 2-årigt hf, som ændret ved bekendtgørelse nr. 670 af 29. juni 2009. Eksamensprojektet skal sikre, at der er en flerfaglig eksamen også på hf-enkeltfag. Hvis kursisten har aflagt prøve i kultur- og samfundsfaggruppen eller i den naturvidenskabelige faggruppe bortfalder kravet om et eksamensprojekt for at sammenstykke en samlet hf-eksamen som enkeltfagseksamen. Med forslaget afskaffes de hidtil gældende bindinger i § 23, stk. 1, nr. 5, for hvilke fag, der kan indgå i eksamensprojektet. Kursisterne vil fremover – inden for læreplanens rammer – selv kunne vælge, hvilke fag der skal danne grundlag for eksamensprojekterne.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.7. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 6 (§ 23, stk. 1, nr. 3)

Mindstekravene til sammensætningen af valgfag foreslås ændret med henblik på at styrke hf'ernes muligheder for optagelse på de videregående uddannelser. Det foreslås, at ændringen også gælder for hf-kursister, der tager en samlet hf-eksamen som en enkeltfagseksamen, da disse kursister har de samme problemer med at blive optaget på de videregående uddannelser som de toårige hf-kursister. Ændringen af hf-lovens § 23, stk. 1, nr. 3, betyder, at hf-enkeltfagskursister, der har valgt et sprogfag på B-niveau eller fysik på B-niveau, mindst skal aflægge prøve i dette fag og yderligere et valgfag på B-niveau, mens kursister der har valgt to andre valgfag på B-niveau end sprogfag eller fysik, derudover som i dag skal aflægge prøve i et fag på C-niveau.

Den gældende hf-lovs § 23, stk. 1, indeholder kravene til prøverne for hf-enkeltfagskursister, der ønsker at tage en samlet hf-eksamen. Ifølge § 23, stk. 1, nr. 3, skal disse hf-enkeltfagskursister aflægge prøve i tre-fem valgfag, der som minimum blandt andet kan omfatte et valgfag på A-niveau, bortset fra engelsk, og et fag på C-niveau. Engelsk er undtaget, da engelsk på B-niveau er obligatorisk for hf-enkeltfagskursister, der vil tage en samlet hf-eksamen, og det dermed kun vil kræve 125 timer at løfte faget til et A-niveau. Historie på B-niveau er også et obligatorisk fag for disse hf-enkeltfagskursister, men faget er ved en fejl ikke blevet undtaget i den gældende hf-lov. Med forslaget rettes der op på fejlen, således at det tydeliggøres, at dette fag også er undtaget på lige fod med engelsk.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.8. i de almindelige bemærkninger.

Til § 4

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. august 2010 og får virkning for elever, der påbegynder en af uddannelserne til studentereksamen (stx), højere handelseksamen (hhx), højere teknisk eksamen (htx) eller det toårige hf fra denne dato eller senere.

Enkelte stx-elever, der har påbegyndt uddannelsen tidligere uden at have afsluttet den på denne dato, kan dog muligvis have en interesse i at kunne benytte de muligheder, der indføres med forslagets § 1, nr. 4 og 5 (§ 12, stk. 1, nr. 3 og 4, i stx-loven) for at få 2. fremmedsprog på B-niveau, selv om det er et begyndersprog, og for ikke at være omfattet af kravet om, at mindst et naturvidenskabeligt fag skal løftes til mindst B-niveau, selv om disse elever ikke er omfattet af forligsteksten af 2. april 2009. I sådanne tilfælde vil undervisningsministeren i medfør af den generelle dispensationshjemmel i stx-lovens § 45, stk. 3, hvorefter loven kan fraviges til fordel for enkeltelever, hvor helt særlige forhold gør sig gældende, kunne meddele dispensation til, at en elev kan benytte de nye muligheder. Det vil i givet fald være en forudsætning for en dispensation, at elevens skole mener at kunne få elevens skema til at hænge sammen med skolens øvrige skemalægning, og at skolen påtager sig ansvaret for at sikre, at elevens eksamensbevis ender med at kunne opfylde kravene til stx-uddannelsen.

For kursister, der følger hf-uddannelsen tilrettelagt som enkeltfagsundervisning for voksne gives undervisningen i de enkelte fag fra den 1. august 2010 efter reglerne i denne lov. Hf-enkeltfagskursisterne kan dog

tidligst i sommeren 2012 vælge at aflægge en samlet hf-eksamen som enkeltfagseksamen uden et skriftligt eksamensprojekt, jf. lovforslagets § 3, nr. 7.

Kursister, der vil sammenstykke enkeltfagsprøver til en samlet hf-eksamen, skal ikke som de toårige hf-kursister aflægge hf-eksamen inden for to år, men kan følge undervisningen og aflægge prøve i de krævede fag over en flerårig periode. Hf-enkeltfagskursister, der har fulgt undervisningen og aflagt prøve i hf-enkeltfag før ikrafttrædelsestidspunktet, vil derfor også være omfattet af ændringerne i denne lov i det omfang, de ikke har afsluttet de fag, forløb og prøver, der ændres med dette lovforslag. Dette vurderes at være uproblematisk, da ændringerne stiller hf-enkeltfagskursisterne gunstigere, idet ændringerne medfører en lempelse af de gældende regler for eksamensprojektet og sammensætningen af valgfag. Der foretages dog samtidig en rettelse af en eksisterende fejl i lovgivningen, jf. bemærkningerne til § 3, nr. 6, hvilket kan betragtes som en skærpelse af de gældende regler. Undervisningsministeren har imidlertid mulighed for at dispensere fra ændringerne i denne lov i medfør af den generelle dispensationshjemmel i hf-lovens § 40, stk. 3, hvorefter ministeren kan gøre undtagelser for en enkelt kursist, hvor helt særlige forhold gør sig gældende.

Til § 5

Grønland hjemtog pr. 1. januar 2009 det gymnasiale område, jf. lov nr. 1393 af 27. december 2008, og Grønlands hjemmestyre fastsætter herefter selv ved landstingsforordning regler om de gymnasiale uddannelser i Grønland. Som følge heraf videreføres den hidtidige formulering fra de tre danske gymnasiale love, det vil sige stx-loven, og loven om hhx og htx, og hf-loven, om at disse love ikke gælder for Grønland, men kan sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger, ikke.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1.

I lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 791 af 24. juli 2008, foretages følgende ændringer:

§ 10. (...)

Stk. 2. Grundforløbet består af dansk, engelsk, 2. fremmedsprog, historie, idræt, et kunstnerisk fag, matematik, et naturvidenskabeligt fag, et naturvidenskabeligt grundforløb og samfundsfag samt almen sprogforståelse og almen studieforbereelse, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. (...)

Samlet procentsats i grundforløbet og studieretningsforløbet til almen studieforbereelse

§ 10 a. 10 pct. af uddannelsestiden i det samlede forløb op til studentereksamen, dog fratregnet uddannelsestiden til almen sprogforståelse og naturvidenskabeligt grundforløb, skal anvendes til samarbejde og sammenhæng mellem fagene (almen studieforbereelse).

§ 12. De obligatoriske fag er i alle studieretningsforløb, jf. dog stk. 4:

- 1) – 2) (...)
- 3) 2. fremmedsprog på mindst B-niveau, dog A-niveau, hvis eleven har valgt et begynderprog som 2. fremmedsprog.

1. I § 10, *stk. 2*, ændres »et naturvidenskabeligt fag« til: »et eller to naturvidenskabelige fag«.

2. Overskriften til § 10 a affattes således:

»Uddannelsestid til almen studieforbereelse«.

3. I § 10 a ændres »10 pct.« til: »200 timer«.

4. § 12, *stk. 1, nr. 3*, affattes således:

- »3) 2. fremmedsprog på A-niveau, hvis det er et begynderprog, eller 2. fremmedsprog på mindst B-niveau, hvis det er et fortsætterprog, eller hvis eleven har matematik på A-niveau i kombination med fysik og kemi,

4) – 11) (...)
Stk. 2. - 4. (...)

§ 12. (...)

Stk. 2. (...)

Stk. 3. (...)

Stk. 4. Mindst et af fagene biologi, fysik, kemi eller naturgeografi skal afsluttes på mindst B-niveau. Dette gælder dog ikke elever, der har fire fremmedsprog i form af

- 1) engelsk på B-niveau, et fortsættersprog på B-niveau og to begyndersprog på A-niveau,
- 2) engelsk på B-niveau og tre begyndersprog, hvoraf det ene er græsk, på A-niveau eller
- 3) engelsk på B- eller A-niveau, et fortsætter-sprog på B- eller A-niveau, et begynder-sprog, dog ikke latin, på A-niveau og latin på mindst C-niveau og herudover et valgfag på mindst C-niveau.

§ 26. Studentereksamen er en samlet eksamen, som omfatter mindst ti prøver og et studieretningsprojekt.

Stk. 2. (...)

§ 8. (...)

Stk. 2. Hhx' grundforløb består af dansk, engelsk, matematik, 2. fremmedsprog og en timeramme (studieområdet) for virksomhedsøkonomiske, samfundsøkonomiske og kulturelt orienterede faglige temaer både hver for sig og på tværs. I temaerne indgår sproglige og kommunikative indholdselementer og aktiviteter, hvor eleverne får mulighed for fysisk udfoldelse og indsigt i betydningen heraf samt indsigt i andre forhold af betydning for den personlige

hvor det ene af disse fag er på A-niveau og det andet på mindst B-niveau.«

5. § 12, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Mindst et af fagene biologi, fysik, kemi eller naturgeografi skal afsluttes på mindst B-niveau. Dette gælder dog ikke elever, der har fire fremmedsprog. Elever, der har tre fremmedsprog, kan vælge matematik på B-niveau i stedet for mindst et af de i 1. pkt. nævnte fag på B-niveau.«

6. I § 26, stk. 1, ændres »mindst 10 prøver og et studieretningsprojekt« til: »mindst ni prøver, herunder et studieretningsprojekt«.

§ 2

I lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), jf. lovbekendtgørelse nr. 871 af 27. august 2008, som ændret ved § 3 i lov nr. 289 af 15. april 2009, foretages følgende ændringer:

1. § 8, stk. 2 og 3, affattes således:

»Stk. 2. Grundforløbet på hhx består af dansk, engelsk, matematik og 2. fremmedsprog samt, hvis skolen beslutter dette, undervisning i yderligere et eller flere fag. Grundforløbet består endvidere af en timeramme (studieområdet) for erhvervsøkonomiske, samfundsøkonomiske og kulturelt orienterede faglige temaer både hver for sig og på tværs. Der indgår sproglige og kommunikative indholdselementer i grundforløbet.

sundhed. Endvidere indgår undervisning i it.

Stk. 3. Htx' grundforløb består af fagene dansk, engelsk, matematik og en timeramme (studieområdet) for teknologiske, samfundsvidenskabelige og naturvidenskabelige faglige temaer både hver for sig og på tværs. I temaerne indgår sproglige og kommunikative indholdselementer og aktiviteter, hvor eleverne får mulighed for fysisk udfoldelse og indsigt i betydningen heraf samt indsigt i andre forhold af betydning for den personlige sundhed.

Stk. 4. (...)

§ 8. (...)

Stk. 2.- 3 (...)

Stk. 4. Såfremt skolen har besluttet at udstrække studieområdets del 1 op til 1 år, kan skolen beslutte, at der fra grundforløbets start påbegyndes undervisning i yderligere et eller flere fag end dem, der er nævnt i stk. 2 og 3.

Stk. 3. Htx' grundforløb består af fagene dansk, engelsk og matematik samt, hvis skolen beslutter dette, undervisning i yderligere et eller flere fag. Htx' grundforløb består endvidere af en timeramme (studieområdet) for teknologiske, samfundsvidenskabelige og naturvidenskabelige faglige temaer både hver for sig og på tværs. Der indgår sproglige og kommunikative indholdselementer i grundforløbet.«

2. § 8, *stk. 4*, ophæves.

3. Efter § 8 indsættes:

»Fysisk aktivitet og undervisning i it

§ 8 a. I hhx og htx indgår i det samlede forløb frem til henholdsvis højere handelseksamen og højere teknisk eksamen aktiviteter, hvor elever får mulighed for fysisk udfoldelse og indsigt i betydningen heraf, samt indsigt i andre forhold af betydning for den personlige sundhed.

Stk. 2. I hhx indgår i det samlede forløb frem til højere handelseksamen undervisning i it.«

§ 24. Højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) er samlede eksamener, som hver omfatter mindst 10 prøver og et studieretningsprojekt.

Stk. 2. (...)

4. I § 24, *stk. 1*, ændres »mindst 10 prøver og et studieretningsprojekt« til: »mindst ni prøver, herunder et studieretningsprojekt«.

§ 3

I lov om uddannelsen til højere forberedelseseksamen (hf-loven), jf. lovbekendtgørelse nr. 445 af 8. maj 2007, som ændret ved § 36 i lov nr. 311 af 30. april 2008 og § 21 i lov nr. 475 af

17. juni 2008, foretages følgende ændringer:

§ 9. (...)

Stk. 2. – 3. (...)

Stk. 4. I 4. semester indgår en større skriftlig opgave og et eksamensprojekt.

Stk. 5. (...)

§ 9. (...)

Stk. 2. – 4. (...)

Stk. 5. Kursisten skal vælge valgfag svarende til mindst to fag på B-niveau eller et fag på B- samt to fag på C-niveau, eller et fag på A-niveau, bortset fra engelsk, og et fag på C-niveau.

§ 11. På hf-enkeltfag skal kurset udbyde undervisning i fag og faggrupper på gymnasialt C-, B- og A-niveau, en større skriftlig opgave og et skriftligt eksamensprojekt eller som alternativ et tværfagligt projekt knyttet til fagene i kultur- og samfundsfaggruppen eller den naturvidenskabelige faggruppe, jf. § 9, stk. 1, nr. 6 og 7. Endvidere tilbydes værkstedsundervisning.

Stk. 2. (...)

Stk. 3. (...)

§ 22. (...)

1) (...)

2) (...)

3) Prøve i 2-4 valgfag, der som minimum skal omfatte to fag på B-niveau eller et fag på B-niveau og to fag på C-niveau eller et fag på A-niveau, bortset fra engelsk, og et fag på C-niveau.

4) (...)

5) (...)

1. I § 9, *stk. 4*, udgår »og et eksamensprojekt«.

2. § 9, *stk. 5*, affattes således:

»*Stk. 5.* Kursisten skal vælge valgfag svarende til

- 1) mindst to fag på B-niveau,
- 2) et fag på B- og to fag på C-niveau,
- 3) et fag på B-niveau og et fag på C-niveau, hvis kursisten vælger et sprogfag på mindst B-niveau eller fysik på mindst B-niveau, eller
- 4) et fag på A-niveau, bortset fra engelsk og historie, og et fag på C-niveau.«

3. I § 11, *stk. 1, 1. pkt.*, udgår »eller som alternativ til et tværfagligt projekt knyttet til fagene i kultur- og samfundsfaggruppen eller den naturvidenskabelige faggruppe, jf. § 9, stk. 1, nr. 6 og 7«.

4. § 22, *stk. 1, nr. 3*, affattes således:

»3) Prøve i 2-4 valgfag, der som minimum skal omfatte

- a) to fag på B-niveau,
- b) et fag på B- og to fag på C-niveau,
- c) et fag på B-niveau og et fag på C-niveau, hvis kursisten har et sprogfag på mindst B-niveau eller fysik på mindst B-niveau, eller
- d) et fag på A-niveau, bortset fra engelsk og historie, og et fag på C-niveau.«

§ 22. ...

1) – 4) (...)

5) Et skriftligt eksamensprojekt, jf. § 9, stk. 4. **5. § 22, stk. 1, nr. 5, ophæves.**

§ 23. (...)

1) (...)

2) (...)

3) Prøve i 3-5 valgfag, der som minimum skal omfatte to fag på B-niveau og et fag på C-niveau eller et fag på A-niveau, bortset fra engelsk, og to fag på C-niveau.

4) (...)

5) (...)

6. § 23, stk. 1, nr. 3, affattes således:

»3) Prøve i 2-5 valgfag, der som minimum skal omfatte: eller

a) to fag på B-niveau og et fag på C-niveau,

b) to fag på B-niveau, hvis kursisten har et sprogfag på mindst B-niveau eller fysik på mindst B-niveau, eller

c) et fag på A-niveau, bortset fra engelsk og historie, og to fag på C-niveau.«

§ 23. (...)

1) (...)

2) (...)

3) (...)

4) (...)

5) Et skriftligt eksamensprojekt, jf. § 11, stk. 1. Hvis der aflægges prøve i enkeltfagene i en faggruppe, erstattes eksamensprojektet af et tværfagligt projekt, der inddrager fagene fra faggruppen. Hvis der aflægges prøve i enkeltfagene fra begge faggrupper, erstattes eksamensprojektet af et tværfagligt projekt, der inddrager fagene fra en af faggrupperne efter kursistens valg.

7. § 23, stk. 1, nr. 5, affattes således:

»5) Et skriftligt eksamensprojekt, jf. § 11, stk. 1, 1. pkt. Hvis kursisten aflægger en samlet prøve i kultur- og samfundsfaggruppen eller i den naturvidenskabelige faggruppe, jf. nr. 2, gælder kravet om et skriftligt eksamensprojekt dog ikke.«

§ 4

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. august 2010, jf. dog stk. 2-3.

Stk. 2. Loven har virkning for elever og kursister, der påbegynder en af uddannelserne til studentereksamen (stx), højere handelseksamen (hhx), højere teknisk eksamen (htx) eller det toårige hf den 1. august 2010 eller senere.

Stk. 3. Loven har virkning for kursister, der

den 1. august 2010 eller senere følger en af de i stk. 2 nævnte uddannelser tilrettelagt som enkeltfag eller hf-uddannelsen tilrettelagt som enkeltfagsundervisning for voksne. Hf-enkeltfagskursisterne kan tidligst i sommeren 2012 vælge at sammenstykke en samlet hf-eksamen som enkeltfagseksamen uden et skriftligt eksamensprojekt, jf. § 3, nr. 7.

§ 5

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.